URBAN ART RETROSPEKTIVA

Pregled autorskog rada Branimira Sabljića kroz 30 godina javnog prostora, murala i vizualnog jezika.

VOLIM PEŠĆENICU (1996–2000.)

Kvartovski zidovi kao prostorni iskazi

od **3.** do **13.** stranice

GRAFITI FAZA (1999–2008.)

Prelazak iz murala u jezik grafita

od **14.** do **21.** stranice

TIPOTEKTURA (2007. – 2022.)

Od zidova do sustava znakova

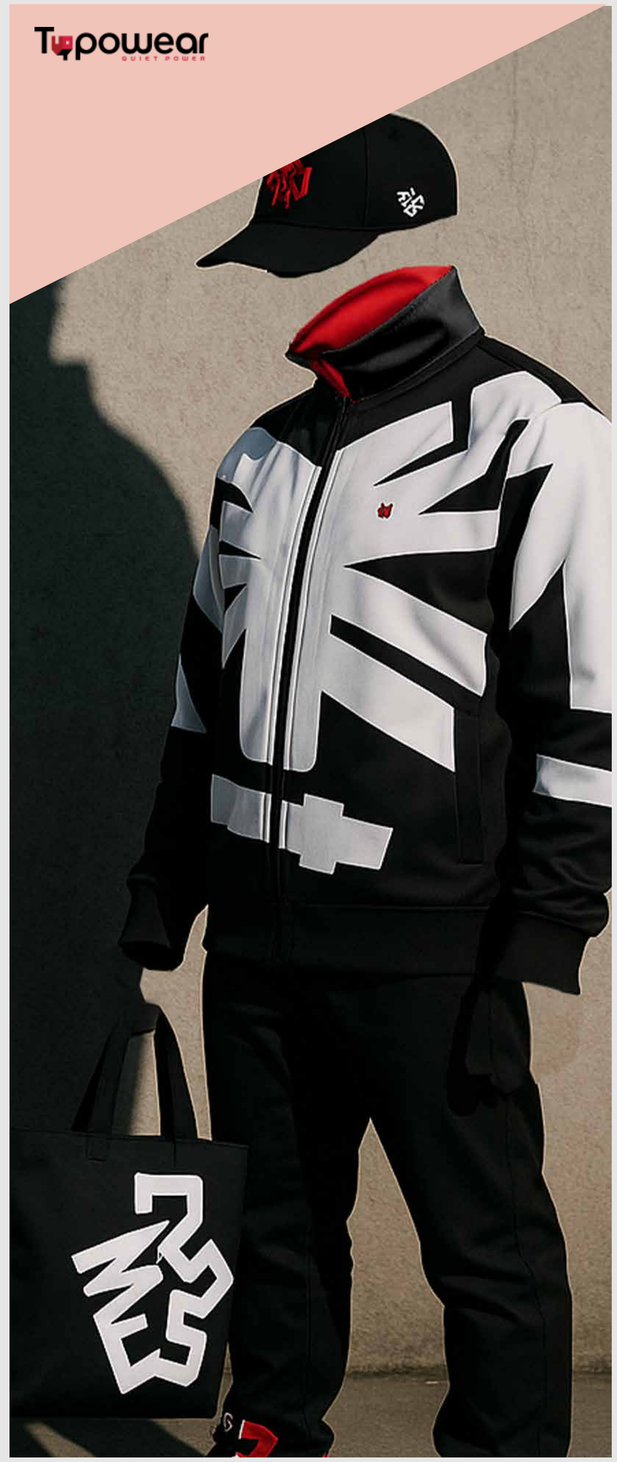
od **22.** do **30.** stranice

TYPOWEAR (2025)

Tipotektura kao tekstilna izjava

od **31.** do **33.** stranice

UVOD / VOLIM PEŠČENICU:

Početak puta

Godine 1996., sa 17 godina, samoinicijativno sam dobio dozvolu od općine za oslikavanje javnih zidova u kvartu Peščenica. Ubrzo nakon toga, ravnatelj Tomislav Štriga predložio je da projekt dobije institucionalni okvir pod nazivom Volim Peščenicu. Bio sam prvi kojem je država službeno platila mural – tada 1000 kn po zidu.

Taj početni čin nije bio samo umjetnički izraz, već odgovor na specifičan društveni kontekst: Zagreb je tada još bio obilježen posljedicama rata – PTSP-om, ovisnošću, nesigurnošću i urbanim raslojavanjem. Ulica je bila prostor bez jezika, a zid – mogućnost da se nešto kaže.

Murali su za mene postali način da artikuliram ono što se osjećalo, ali se nije znalo izreći: kolektivne emocije koje su visjele u zraku pretočene su u slike koje su, paradoksalno, bile i lijek i poziv.

U početku sam koristio dominantno grafitne elemente, s jasnom porukom: moguće je iz tame stvoriti oblik. Potpisivao sam se kao STUDENT jer sam znao da sam tek na početku. Kvart, zid, publika u prolazu – svi su bili moji učitelji. Ja sam samo davao ono što još nije imalo ime.

VOLIM PEŠČENICU (1996–2000.)

Kvartovski zidovi kao prostorni iskazi

U razdoblju od četiri godine, kroz projekt Volim Peščenicu, oslikavao sam niz javnih površina u kvartu – škole, križanja, fasade, zidove centara – mjesta koja su tada bila otvorena životu, a zatvorena izrazu.

Svaka nova lokacija bila je prilika da boja, oblik i potez zabilježe ono što tada nije imalo artikulirani jezik: kolektivne osjećaje, frustracije, tišinu nakon nasilja. Zidovi su postali prostori urbanog pamćenja i neslužbenih narativa – refleksije jednog prijelaznog vremena, obilježenog PTSP-om, socijalnom nesigurnošću i nepovjerenjem u budućnost.

Murali su funkcionirali kao spontani urbanistički artefakti – točke otpora, ali i prihvaćanja. Nisu nosili službene poruke, ali su oblikovali atmosferu zajednice. U njima se govorilo o boli, ali i o mogućnosti promjene.

Ti radovi nisu imali funkciju galerije, niti su pripadali “sceni”. Većina ih danas ne postoji, ali trag koji su ostavili u vizualnoj memoriji ljudi koji su tada tamo živjeli i prolazili – ostaje. Upravo zato ovaj projekt i dalje postoji u kolektivnoj svijesti – ne zbog umjetnosti, nego zbog prisutnosti.

KONOLOŠKA LEGENDA PEŠČENICE

1. Križanje Ivanićgradske i Vukovarske (1996.)
2. Vukovarska – bočna strana zgrade (1997.)
3. OŠ Fran Krsto Frankopan (1997.)
4. Križanje Zapoljske i Ivanićgradske (1997.)
5. KNAP (1996. i 1998.)
6. SŠ Ruđer Bošković (1998.)
7. OŠ August Cesarec (1996.)
8. OŠ Dobriša Cesarić (1999.)
9. OŠ Petar Preradović (2000.)

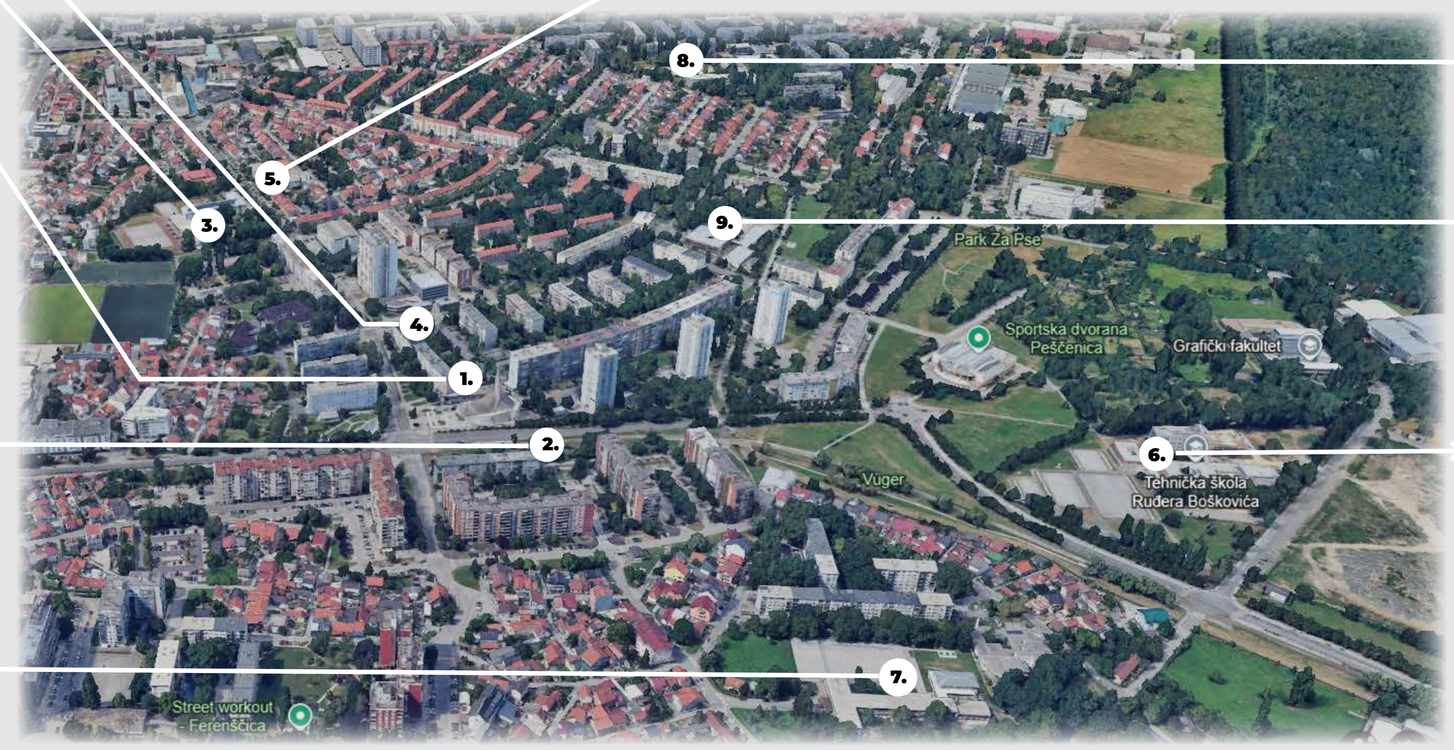

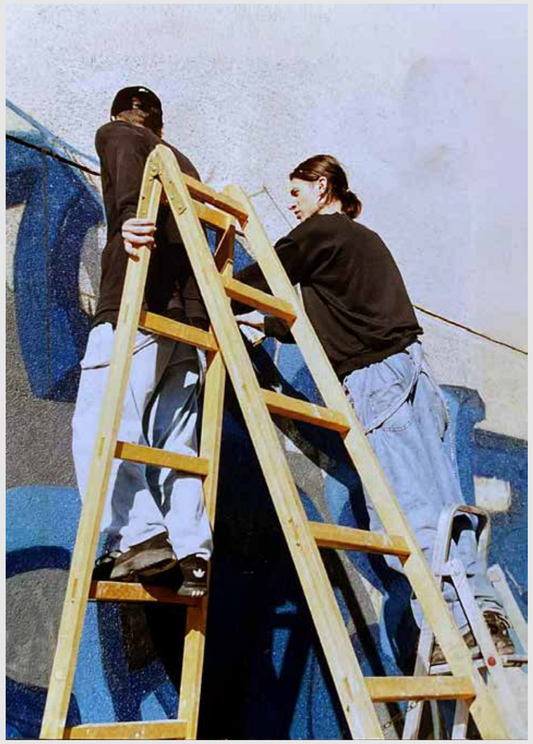

MURAL ZAGREB

Križanje Ivanićgradske i Vukovarske (1996.)
Autor: Branimir Sabljić – Student
Suradnici: Doger, 3Game

Ovo je moj prvi mural. Prva riječ na zidu. Prva osobna gesta u javnom prostoru.
Koristio sam grafiterski stil, ali s jasnim motivom grada – “ZAGREB” ispisan unutar plavog kvadrata, kao oblik vlastite pozicije i pripadanja. U trenutku kada su zidovi bili rezervirani za ratne parole i socijalni bijes, meni je trebao prostor za rečenicu, ali bojom.
Rad je nastao spontano, uz pomoć prijatelja – Dogera, kojem sam posvetio svoj tag u zelenom, i 3Gamea, koji je pomogao u popunjavanju pozadine. Mural sadrži elemente žene, djeteta, sjene grada i natpis “Volim Peščenicu” – ne kao slogan, već kao emocionalnu točku.
Zid je bio reakcija na PTSP doba, urbanu prazninu i potrebu za simboličkom prisutnošću. Nije nosio političku poruku, ali je bio političan time što je tražio prostor za disanje.
Za mene, ovaj rad je početak arhive – trenutak kad sam boju iz sobe prenio na zid ulice.

MURAL DAN PLANETA ZEMLJA

KNAP, krov zgrade – 1997.
Autor: Branimir Sabljić – Student
Suradnik: 3Game

Mural je nastao povodom Dana planeta Zemlje, ali nije bio osmišljen za publiku – nego za nebo.

Nalazi se na krovu zgrade KNAP-a i gotovo je nevidljiv s ulice. Time je postao gesta iznad vidljivog – poruka koja nije tražila pažnju, nego savjest. U središtu kompozicije nalaze se nebeska tijela, planeti, crvene figure i apstraktni oblici – sve u funkciji pitanja: što radimo s planetom, ali i s prostorom koji nas okružuje?

Rad je nastao u jeku PTSP-a, ratnih posljedica i socijalnih raslojavanja, kada zidovi nisu služili umjetnosti nego ispisima bijesa. Ovdje je zid poslužio za tiho pitanje – ne kao poziv, nego kao ogledalo.

U realizaciji mi je ponovno pomogao 3Game, prijatelj iz kvarta koji je prepoznao vrijednost ideje i fizički je pomogao realizirati. Rad je dio šireg ciklusa “Volim Peščenicu” i jedan od rijetkih primjera ranog eko-urbanog izraza u Zagrebu.

MURAL FERENŠČICA

Vukovarska – bočna strana zgrade (1997.)

Autor: Branimir Sabljić – Student
Suradnik: 3Game

Mural sam radio s 17 godina, u tjednu kada je zgrada bila preplavljena grafitima i potpisima kvartovskih ekipa. Imao sam dozvolu, ideju i podršku – ali i svijest da ulazim na teritorij koji nije bio samo moj.

Zato sam naslovom i motivima poštovao lokalni kontekst – natpis FERENŠČICA nosi krunu i križ, kao znak kvartovskog identiteta. Ali unutar tog vizualnog jezika, pokušao sam prenijeti dublju poruku: kakav krajolik želimo gledati? U jednom kadru spojeni su motivi tame i svjetla, kao dva moguća ishoda – jer sve ovisi o nama.

Kompozicija koristi stripovski vizualni jezik, s likovima pasa i crtanih figura koje stoje između svijeta odraslih i djece. U pozadini se naslućuje katastrofa i priroda, ali i urbana struktura – bio je to moj način da kažem: imamo izbor.

Zajedno sa 3Gameom izveo sam mural u cijelosti, ruku pod ruku.

MURAL NATURA SUPERSTITUM ERIT

O.Š. Fran Krsto Frankopan (1997)

Autor: Branimir Sabljić – Student

Suradnici: 3Game, Kriza

Rad je nastao kao dio projekta “Volim Peščenicu”, u suradnji s kvartovskom scenom, bez narudžbe – s punim povjerenjem škole i zajednice. Zid smo tretirali kao površinu za vizualno proročanstvo: u središtu je vremenski krug, stiliziran poput sata koji označava “do 12”, što je u to vrijeme za mene značilo hitnost buđenja svijesti, osobne i kolektivne.

Kompozicija koristi 3D wildstyle tehniku, s figurama tigra, konja, zmaja i orla koje simboliziraju različite aspekte elementarnog i duhovnog u čovjeku. U to sam vrijeme koristio street art jezik da vizualno kodiram ideje o prirodnom poretku, duhu, preživljavanju i otporu društvenim devijacijama.

Iako motivi aludiraju na spiritualnu ikonografiju, rad ne dolazi iz religijske pozicije – već iz osobne potrebe da kroz formu stvorim prostor za interpretaciju i unutarnji pomak. Bio je to pokušaj da se kroz kvartovski jezik izrazi arhetipska borba.

MURAL ZAGREB

Križanje Zapoljske i Ivanićgradske (1997)

Naziv rada: Zagreb

Autor: Branimir Sabljić – Student

Ovaj mural u srcu Volovčice vizualno opisuje dinamičku strukturu grada s kraja 90-ih godina, u razdoblju postratne transformacije i novog urbanog identiteta. Kroz vibrantnu 3D kompoziciju i simboliku koja seže od tamagotchija do pukotina u stvarnosti, prikazani su duhovi svakodnevice: potisnuti instinkti, fragmentirane emocije i kolektivno stanje psihe u urbanom krajoliku.

U središtu murala nalazi se figura koja se uzdiže iz mreže organskih i mehaničkih oblika, noseći simboliku dualnosti čovjeka u postmodernom društvu – između igračaka, televizije, reklama i dubljih traženja identiteta. Tamni segmenti s lijeva i desna označavaju rubne zone svijesti, dok centralni dio u žutoj i narančastoj donosi svjetlosnu rupu – pukotinu iz koje dolazi “nova djeca”.

Napomena: Rad je nastao spontano, uz dopuštenje lokalne zajednice, i predstavlja jedan od prvih primjera kompleksne naracije u javnom prostoru kroz tehniku grafita. Dio je šireg ciklusa Volim Peščenicu.

GRAFIT

KNAP FASADA S ULAZA NA PARK

Inicijativa protiv mržnje (1997.)

Ovaj zid je bio zatrovan – ispisan uvredama, grafitima mržnje, rasnim i nacionalističkim porukama. Bio je to prvi zid koji sam odlučio preuzeti. Bez dozvole, bez narudžbe – samo s jasnom namjerom da ga transformiram.

Nisam htio prebojati ni sakriti poruke. Htio sam ih nadjačati – tipografijom, likovima, bojom. Nacrtani lik u crvenom s maskom bio je moj alter ego: umjetnik u pokretu, s limenkom kao oružjem. S desne strane – lice u zoomu, zatvoreno, ali živo. U sredini – složen, nabijen slojevima, tipografski kompozit koji je preuzeo prostor.

Površina zida postala je javno platno. Ne za ljepotu, nego za otpor.

Cijeli ovaj potez bio je moj direktni odgovor na pasivnost oko mene. Mržnja više nije bila nečiji natpis na fasadi – bila je izazvana, izložena, zamijenjena oblikom koji govori drugačijim jezikom.

Sudjelovali su i drugi s kvarta. Bio je to naš zajednički čin, bez uputa, bez plana – osim jednog: da ovaj zid više nikad ne bude isti.

MURAL – ULAZ U KNAP

KNAP, 1998.

Mural kao transformacija ulaza u kvartovski centar.

Sudjelovali: Student, 3game (pod imenima Ivan) i Kriza.

Ovaj mural nastao je bez narudžbe, iznutra.
Htio sam da ulaz u kvartovski centar više ne bude samo prolaz, nego poruka – mjesto koje dočekuje svakog tko ulazi, od djece do penzionera, ne zidom, nego stavom.

Pozvao sam prijatelje iz kvarta – Ivana (3game) i Krizu – da zajedno oslikamo cijeli ulaz. Bilo je to prvo zajedničko crtanje na zidovima u kvartu gdje su svi odrasli, i gdje je svakom od nas bilo stalo kako to izgleda.
Zidove smo tretirali kao digitalni pejzaž: prozori, ikone, grafičke forme... sve spojeno u mural koji priča o početku digitalne ere, ali iz ulice. “Help” gumb, strelica, virus, krila... sve su to bili naši simboli iz tog vremena, i iz naših soba.

U to vrijeme nitko nije oslikavao betonske prolaze. Ovdje smo mi sami napravili estetski sustav za kvart – kao poziv da se prostor može promijeniti kad ga počneš gledati drugim očima.

Ovaj mural je ostao kao dokaz jedne suradnje, jedne tihe pobune i jedne jednostavne činjenice: da nije trebalo čekati dozvolu da kvart ima ulaz.

MURAL DAN PLANETA ZEMLJA

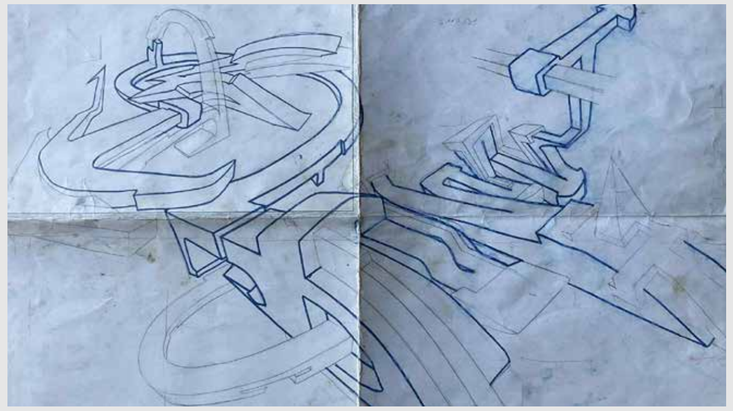
SŠ Ruđer Bošković, 1999.

Za ovaj mural imao sam jasnu viziju: spoj neba i daha.

Skica koju sam prethodno nacrtao nije bila plan, nego smjer – tijelo pisma koje se rađa iz oblaka. Boje su došle same, kao kontrast i balans: čisti zrak, ružičasta forma, slojevi pokreta.

Cijeli zid izveo sam s Kritzom povodom Dana planeta Zemlje. Bilo nam je važno da mural ne prikazuje Zemlju kao kuglu, nego kao disanje. Kao odnos. Kao trenutak kad udišeš s nekim istim zrak.

Kroz simbole povezanosti i dinamičke forme htio sam stvoriti osjećaj prostora koji diše s nama – i kao planeta, i kao kvart.

MURAL GRAFIT

O.Š. DOBRIŠE CESATIĆA (1998.)

Taj zid nije bio samo suradnja – bio je gesta dobrodošlice.

Pozvao sam Lunara, 2Fast i Babu da dođu crtati u kvart. U to vrijeme smo se već poznavali kroz jamove i razgovore, ali ovo je bio prvi put da su došli na Peščenicu kao gosti.

U pozadini sam povezao cijelu akciju, dogovorio prostor, školu, podršku. Kriza je već bio sa mnom na lokalnim projektima, pa se spontano pridružio.

Svi smo donijeli svoje rukopise i dopustili zidu da nas poveže.

Danas mi je taj mural drag jer nosi nešto rijetko: iskrenu suradnju lokalne i šire scene, bez hijerarhije, bez ego tripova. Kvart ih je ugostio, a oni su ostavili svoj trag.

MURAL SURADNJA

O.Š. August Cesarac (1999.)

Ovaj zid oslikan je u suradnji s grafiterima Blok, Crone i Kriza. Svaki od nas donio je vlastiti rukopis, a kompozicija je spojila stilove i energije različitih dijelova Zagreba.

Na sredini se pojavljuje moj wildstyle lik u pokretu – gotovo kao da silazi sa zida – dok su s obje strane slova drugih autora u punoj snazi.

Zajedno smo potpisali: Volim Peščenicu. Bio je to izraz zajedničke pripadnosti kvartu, a ne individualne promocije – važno nam je bilo da zid govori u ime ulice.

MURAL DAN PLANETA ZEMLJA

O.Š. Petar Preradović (2000.)

Ovaj mural bio je moj posljednji rad unutar projekta Volim Peščenicu. Napravljen je za Dan planeta Zemlje i namjerno je ostavljen nedovršen – kao komentar.

U sredini su apstraktna bića i oblici koji tonu u more. S lijeve strane je eksplozija, a s desne šaka koja izranja iz oceana. Kompozicija podsjeća na fragmentirani san – poruka je jasna: i planeta, i kvartovi, i poruke mogu potonuti.

To je bila završna gesta – mural u tijeku, poruka u tranziciji.

GRAFITI FAZA (1999–2008.)

Prelazak iz murala u jezik grafita

Nakon niza murala u sklopu projekta Volim Peščenicu, započinje nova faza u kojoj likovni jezik prelazi iz naracije u ritam. Zid više nije samo mjesto poruke, već prostor osobnog izraza kroz tipografski pokret.

Radovi iz ovog razdoblja istražuju unutarnju arhitekturu slova – njihov volumen, geste i odnose u prostoru. Umjesto poruka zajednici, u fokus dolazi forma: slojevitost znaka, dinamika kompozicije, subjektivni impuls koji izlazi iz ulice, ali ne nestaje u stilu.

Tijekom ove faze radio sam na zidovima školskih dvorana, pročeljima ulica, interijerima barova, kafića, kulturnih događanja i festivala – od Volovčice do Pule, Lošinja i Branimirove. Sudjelovanja na Graffiti Jamovima, Art&Music festivalima, suradnje s glazbenicima (npr. Gibonni) i oslikavanja privatnih i javnih prostora svjedoče o širenju djelovanja, ali i o prelasku iz kvarta u širi urbani kontekst.

Iz tog procesa nastaju radovi koji više ne pripadaju klasičnom grafitu – nego ga koriste kao alat oblikovanja prostora. Kompozicije postaju autonomne – znak više ne komunicira samo sadržajem, već postaje energija samog zida.

KONOLOŠKA LEGENDA

1. Boćarski dom Dan kulturnih manifestacija (2001.)

2. Graffiti Jam, Dan planeta zemlje (cvijetni trg) (1999.)

2. Graffiti Jam, Pula Art&Music Festival (cvijetni trg) (1999.)

2. Graffiti Jams, Mali Lošinj (1999.)

3. OŠ Maksimir (2001)

4. Volovčica Caffe bar Gibonni (2001.)

5. Branimirova (2002.)

6. O.Š. Petar Preradović (2006.)

7. HEP Hidrand Volovčica (2008.)

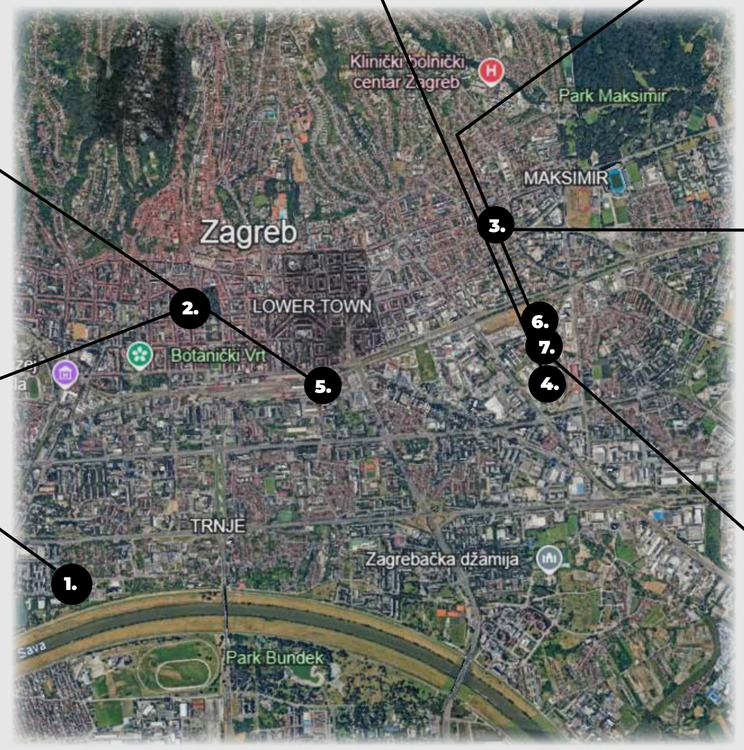

GRAFITI JAMS

Zagreb – Pula – Mali Lošinj (1999. – 2001.)

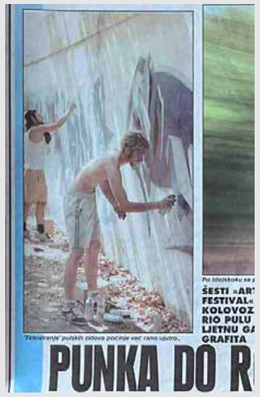
Period od 1999. do 2001. obilježen je mojim izlaskom iz školskih dvorišta na otvorene gradske prostore. Počelo je s projektom Dan Planeta Zemlje na Cvjetnom trgu u Zagrebu, gdje sam prvi put slikao uživo ispred publike. Postavljeno je platno, a ja sam crtao kao da sam na ulici – svojim rukopisom, bez cenzure. Bio je to jasan čin: vizualni jezik ulazi u javni prostor kao dijalog, a ne destrukcija.

U Puli, na Art&Music Festivalu, nastupio sam među pozvanim gostima i grafit prvi put predstavio kao rad uživo na pozornici. Bio je to šok za publiku i medije, jer grafit je tada bio viđen gotovo isključivo kroz prizmu vandalizma. Ovdje je dobio potpuno drugo lice – kao kulturni fenomen.

Na Graffiti Jamu u Malom Lošinju crtao sam rame uz rame s Loomitom, jednim od najpoznatijih svjetskih grafitera. Bili su tu i domaći autori poput Lunara i Cromea, a zajednički jam ostao je važna točka povezivanja hrvatske scene s međunarodnom.

Ova su okupljanja bila više od crtanja – to su bili trenuci kada se scena počela formirati kao zajednica. U tim dinamikama se istraživao stil, mijenjala percepcija, a zidovi su postajali legitimna platforma za vizualno izražavanje nove generacije.

SKROZ DESNO- Graffiti Jam, Dan planeta zemlje (cvijetni trg) (1999.)
SREDINA - Graffiti Jam, Pula Art&Music Festival (cvijetni trg) (2000.)
DONJA DVA - Graffiti Jams, Mali Lošinj (2001.)

SCENOGRAFIJA U BOĆARSKOM DOMU

Boćarski dom Dan kulturnih manifestacija (2001.)

Pozvan sam da oslikam pozornicu za Dan kulturnih manifestacija u Boćarskom domu. Bio je to ogroman zid, dvorana puna djece, roditelja, stanara i izvođača. Uzeo sam isti jezik koji sam tada koristio na cesti – bez skice, slobodnom rukom, u svom stilu.

Motiv je bio miks dinamike, poteza, kontrasta i boje: crveno-bijele forme, šahovnica, zakrivljene figure, sprej koji kapa, slova koja bježe jedno od drugog. Bez objašnjavanja. Samo osjećaj da se nešto mora izraziti.

Nije to bio mural ni klasičan grafit – više kao refleks tijela na ritam oko sebe. Vizual koji ne traži smisao nego energiju.

CAFFE BAR GIBBONI

Kultni kafić Volovčica Caffe bar Gibonni (2001.)

To nije bio običan kafić. Bio je to dnevni boravak kvarta – mjesto gdje se pila kava, pušilo, raspravljalo o glazbi, politici i filmovima, dogovarali su se tulumi i rađala prijateljstva. Vlasnik je htio nešto drugačije, a ja sam predložio da zidovi postanu živi.

Cijeli interijer oslikao sam slobodnim rukopisom – bez plana, samo s osjećajem da svaka površina nosi svoj ton i ritam. Apstraktni oblici, slova, lica, figure žena koje gledaju kroz zidove, grafiti iza šanka, crteži na stropu – sve je bilo dio jednog ritma, jednog daha.

Htio sam stvoriti prostor u kojem se grafit ne doživljava samo s ulice, nego iznutra – dok piješ espresso, dok sjediš pod disko kuglom. Ljudi su ulazili i šutjeli par sekundi. Nisu znali je li to slika, poruka, šifra ili samo čista

MURAL ZA CENTAR ZA KULTURU MAKSIMIR

OŠ Maksimir (2003)

U vremenu kada se grafitna umjetnost u Zagrebu tek počinjala institucionalno primjećivati, ovaj mural predstavljao je jedan od prvih pokušaja da se spoj urbane estetike, školskog prostora i lokalne zajednice ostvari u vizualno i simbolički ozbiljnom formatu.

Poziv je stigao od tadašnjeg ravnatelja škole, a izvedba je proizašla iz spontanog ali duboko promišljenog postupka: lice konstruirano isključivo od slova, u tzv. “3D wildstyle” jeziku, koji u ovom slučaju ne služi samo ornamentu nego gradi figuraciju. Takav pristup — u kojem se slova pretvaraju u elemente volumena — anticipira mnoge suvremene tipografske eksperimente koji će tek kasnije biti teorijski prepoznati.

Boje su inspirirane školskim interijerom: crvena, plava, žuta i crna kao primarne školske boje, ali njihova kombinacija ne funkcionira dekorativno, već nosi težinu – podsjeća na konstruktivističke i suprematističke tradicije. U tom smislu, mural se može čitati i kao lokalni odgovor na avangardne pokrete s početka 20. stoljeća, ali kroz alat i jezik ulice.

Kao rani primjer prijelaza iz ilegalne grafitne kulture u angažiranu javnu umjetnost, ovaj mural pozicionira autora kao jednog od pionira konceptualno pismene ulične umjetnosti u Hrvatskoj.

FOTOOBNOVA murala desno

Skica za mural

OSLIKAVANJE BRANIMIROVE CESTE

Branimirova (2002.)

Gotovo kilometar dug zid uz Branimirovu ulicu oslikan je 2002. godine u sklopu najveće akcije urbanog oslikavanja u Zagrebu, koju su pokrenuli Tomislav Buntak, Branimir Sabljić (Student) i Slaven Kosanović (Lunar). Sudjelovalo je pedesetak autora iz Hrvatske i inozemstva, uz potporu grada.

No, ovaj zid imao je i povijesnu težinu: ranije su na njemu radili umjetnici poput Julija Knifera i Ivana Šuteja, a njihovi su radovi – tada već izblijedjeli – bili prefarbani u sklopu ove akcije. To je izazvalo burne reakcije, osobito među starijom generacijom autora koji su zid oslikavali još 1987., prije institucionalne zabrane grafita.

Upravo zato ovaj mural nije samo stvar estetike – on je znak smjene generacija i preuzimanja javnog prostora. U sredini zida nalazi se “Zagrebački Promet” – simbolička slika vođena snagom i tenzijom urbanog ritma. Ostatak zida obuhvaća široki spektar stilova – od klasičnih wildstyle grafita do narativnih ilustracija.

Projekt je često opisan kao “najveća promocija aerosola u Hrvatskoj”, ali i kao povod za raspravu o institucionalnom pamćenju i umjetničkom nasljeđu. Zid danas više ne postoji, ali ova dokumentacija ostaje kao trag jednog vremena koje je govorilo drukčije – ali govorilo javno.

Mi hrvatski crtači grafita među najboljima smo u Europi: sudjelovali smo na izložbi u Berlinu, a naši njemački prijatelji pomogli su nam oslikati zid u Branimirovoj!

NAJVEĆA PROMOCIJA AEROSOL-ARTA U HRVATSKOJ

Subkultura: "Crtanje grafita pozitivna je strana boravka na ulici. Ovo je umjetnost koja se ne uči u školama, nego na cesti"

Inozemni gosti

Koordinirana akcija

Tko je izdao dozvolu za oslikavanje zida?

Kada su isti oni umjetnici koji su zid oslikali 1987. godine tražili da ga oslikaju ponovno, odbijeni su uz obrazloženje da je zid pred urušavanjem. Kada je, dvije godine poslije toga, inicijativu pokrenuo Gradski odbor mladeži HDZ-a, s dozvolom ili bez nje, zid je oslikan

Rad iz 1987.; Julije Knjifer: Meandar

Rad iz 1999.; Nepoznati zagrebački "writer"

Novi izgled zida u Branimirovoj ulici koji se proteže od željezničkog kolodvora do tržnice u Branimirovoj, u duljini od 800 metara, djelo je šezdesetak mladih umjetnika pod vodstvom Branimira Sabljića Studenta i Slavena Kosanovića Lunara.

Uljepšavanje grada

Pokretač inicijative iz mladeži HDZ-a tvrdi kako su "writeri" svjesni kako će se zid uskoro rušiti te kako su dobili pismenu suglasnost od Grada Zagreba, Hrvatskih željeznica i HDLU-a. No, odgovorne osobe na dvije potonje adrese tvrde da nikakvo odobrenje za takvo što nisu potpisale. Pročelnik Ureda za kulturu Mladen Čutura, koji također nije potpisao nikakvo odobrenje za oslikavanje zida, kaže da se može postaviti pitanje zašto su se, iako izblijedjela, djela suvremenih umjetnika prebojala grafitima.

Jutarnji list - Mali og

STUDENT GRAFIT

O.Š. Petar Preradović (2006.)

Zid školske dvorane bio je potpuno išaran i ravnatelj me zamolio da ga oslikam nečim snažnim i jasnim. Oslikao sam trodimenzionalnog zmaja – simbol unutarnje snage i ravnoteže između pravila i instinkta – uz pomoć Matije i Siniše.

Pozadina nije slučajna. Sastavljena je od stotina crnih gesta – ruku koje pokrivaju usta – što podsjeća na tišinu, represiju i zatomljeno izražavanje. Mural se nalazi nasuprot dječjem vrtiću, što mu daje dodatni emocionalni naboj: najmlađi svakodnevno gledaju u sliku šutnje i snage.

Reakcije su bile podijeljene – dio stanara je mural smatrao kontroverznim, no pobuna nije prošla. Zid je ostao – nijem, ali više ne nevidljiv.

MEGALITNO Jin / Jung

HEP Volovčica, 2008.

Mural je nastao kao odgovor na potrebu zajednice da prostor oko trafostanice postane sigurniji i estetski prihvatljiviji za djecu i mlade. Projekt je inicirala udruga “Roditelji za djecu” uz podršku HEP-a i sufinanciranje Ministarstva obitelji.

U izvedbi su sudjelovali mladi s odgojnim mjerama, a mural je kroz dijalog i zajednički rad postao mjesto preobrazbe, simboličkog izraza i stvaranja zajedničkog prostora.

Kompozicija prikazuje sukob i ravnotežu – plavi i crveni elementi utjelovljuju arhetipske sile Jina i Janga, dobra i zla, svjetla i tame, kroz likovni jezik anime simbolike i stripovske dinamike. U središtu je lik žene, između Sunca i kugle Zemlje, kao figura svijesti i mogućeg iscjeljenja.

Mural je prihvaćen s velikim interesom i postao pozitivni primjer suradnje umjetnosti, zajednice i prevencije nasilja. Uvršten je u lokalne publikacije kao vizualni znak promjene i zajedničkog stvaranja.

AKTIVNOSTI

KREATIVNO UREĐENJE OKOLIŠA

U TIJEKU JE AKCIJA KREATIVNOG UREĐENJA OKOLIŠA TE PREVENCIJA I EDUKACIJA UDRUGE "RODITELJI ZA DJECU"

"Kreativno uređenje okoliša - prevencija i edukacija" je projekt Udruge 'Roditelji za djecu' sufinanciran od strane Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a provodio se tijekom cijele ove godine. Naknadu je putem ugovora o djelu primilo 30-ak učenika slabijeg imovnog stanja.

Kreativne mlade snage

Uređenje srednje škole "Ruđer Bošković"

Branimir Sabljić

Katarina Kalić

14 Petar

15

Roditelji potiču mlade da crtaju po zidovima, ali ne bilo što

Članovi udruge Roditelji za djecu nazdravili su radu mladog dizajnera Branimira Sabljića

Murali uljepšali Volovčicu

Crtež priča o dobru i zlu

Ivana ĆAREVIĆ

22.11.2007.

ODGOJNA MJERA

FOTO: PRIVATNA ARHIVA

Oslikali trafostanicu na Volovčici

Zid trafostanice na Volovčici grafitom “Megalitno” oslikali su članovi udruge Roditelji za djecu. U oslikavanju je sudjelovalo i četvero djece kojima je to bila odgojna mjera. (A. V.)

TYPOTECTURE (2007–2022)

Od zidova do sustava znakova

Tipotektura je autorski koncept nastao na presjeku triju disciplina: grafita, dizajna i arhitekture. Razvija se iz potrebe da se tipografski znak izvede iz dvodimenzionalnog formata i integrira u urbani prostor – ne kao dekor, već kao aktivni sudionik identiteta zgrade, ureda ili izložbe.

Nakon godina rada na muralima i formalnog obrazovanja na Studiju dizajna, počinjem spajati vizualni jezik ulice s funkcionalnom logikom arhitektonskih struktura. U projektima prikazanim ovdje, tipografija više nije samo tekst – već postaje prostor: ritam, proporcija i oblik koji djeluju direktno na percepciju i tijelo prostora.

U ovom razdoblju, rad se počinje referirati i na modernističke pristupe vizualnoj komunikaciji, posebno na principe Bauhausa, gdje oblik nosi funkciju, a tekst prestaje biti pasivni informacijski sloj. No, za razliku od modernističkog racionalizma, u Tipotekturi se zadržava duh ulice i subverzivnost: poruka ne dolazi kroz sadržaj, nego kroz kompoziciju, volumen i napetost između čitljivog i nečitljivog.

Tipotektura kanalizira poruke bez potrebe za riječima – to je sustav znakova koji ne tumači prostor, već ga reprogramira. Upravo zato ova faza označava prijelaz iz spontanog djelovanja prema sustavnoj prostorno-tipografskoj praksi, koja ima potencijal i za izložbeni, i za komunalni, i za edukativni kontekst..

Typotecture

KONOLOŠKA LEGENDA ZAGREBA

1. MUO Izložba Umjetnost Uvjeravanja (2007.)
2. Pokobar Agency - Gunudlićeva 4. (2008.)
3. Poslovni objekti Zavrtnica (2011.)
4. Ured Hrvatske lutrije (2011.)
5. Loox nekretnine Centar (2015.)
6. LoremIpsum, 1x2m akrilik na platnu (2012.)
7. Untitled, 2x2m akrilik na platnu (2022.)

MUO IZLOŽBA UMJETNOST UVJERAVANJA (2007.)

https://www.typotecture.com/showcase/art-of-persuading-exhibition

LINK ZA VIŠE INFORMACIJA

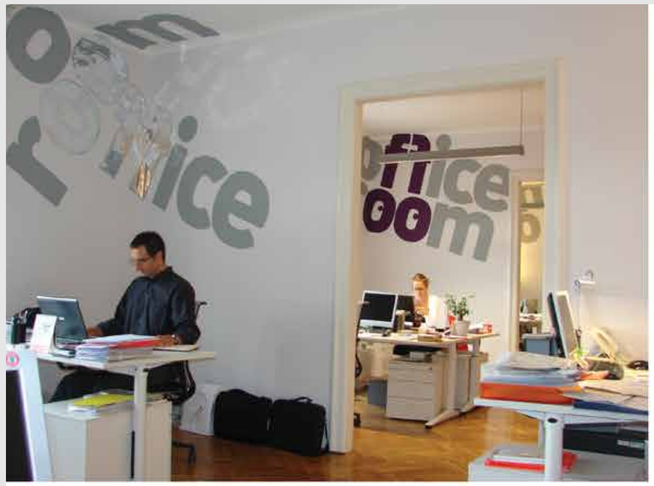

POKOBAR AGENCY - GUNUDLIĆEVA 4. (2008.)

https://www.typotecture.com/showcase/pokobar-agency

LINK ZA VIŠE INFORMACIJA

URED HRVATSKE LUTRIJE (2011.)

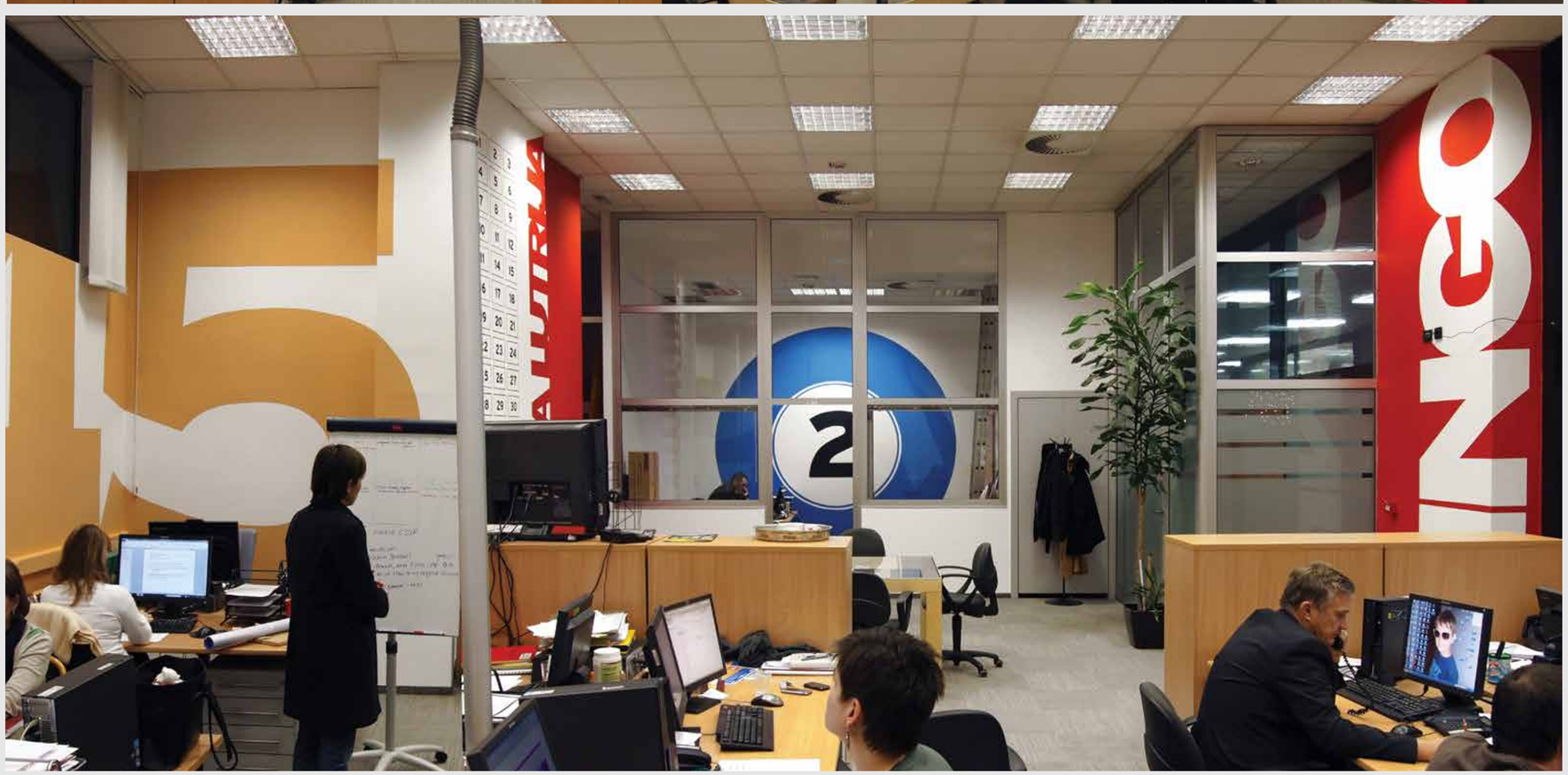
https://www.typotecture.com/showcase/croatian-lottery-offices

LINK ZA VIŠE INFORMACIJA

POSLOVNI OBJEKTI ZAVRTNICA (2011.)

https://www.typotecture.com/showcase/zavrtnica-buildings

LINK ZA VIŠE INFORMACIJA

https://www.typotecture.com/showcase/the-red-house

LINK ZA VIŠE INFORMACIJA

TIPOSLIKE

Tipografska apstrakcija kao ritam i struktura

Tiposlike predstavljaju logičan nastavak istraživanja započetog kroz murale i tipotekturalne intervencije. Umjesto zida ili prostora, ovdje se jezik pretače u format slike, zadržavajući osnovna pravila tipotekture: neposrednost, geometrijsku kompoziciju i napetost između značenja i forme.

U nekima je naglasak na ritmu i pokretu, u drugima na sudaru znakova i slojeva. U svim radovima tipografija prestaje biti nositelj značenja – i postaje materija slike.

Ova serija koristi klasične slikarske medije (akril na platnu ili kartonu), ali kroz njih prolazi isti sustav koji se pojavljuje i na zidovima, fasadama, odjeći i kodiranom jeziku Typoweara. To su slike jezika koji više ne govori – ali i dalje prenosi.

SLROZ DESNA, LoremIpsum, 1x2m akrilik na platnu (2012.)

DONJA DESNO Love4koney 50x50cm akrilik na platnu (2012.)

DONJA LIJEVA Volim golu istinu, 100x70cm akrilik na kartonu (2020.)

PRVA Volim golu istinu, 100x70cm akrilik na platnu (2020.)

SKROZ DESNA Untitled, 2x2m akrilik na platnu (2022.)

Typotecture (2025)

PRESS i PUBLIKACIJE

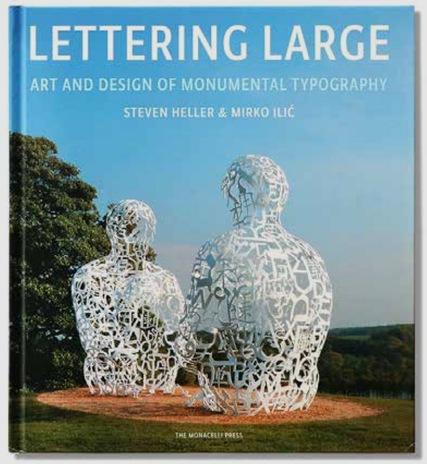
Vidljivost izvan scene: institucionalno prepoznavanje rada

Rad Typotecture prepoznat je izvan uže dizajnerske i umjetničke zajednice – o njemu je objavljeno više članaka u novinama i stručnim magazinima, među kojima su Večernji list, Jutarnji list, Living i brojna izdanja posvećena tipografiji i urbanom prostoru.

Među najznačajnijim međunarodnim priznanjima ističe se objava u knjizi “Lettering Large – Art and Design of Monumental Typography”, autora Stevena Hellera i Mirka Ilića, koja donosi pregled najvažnijih monumentalnih tipografskih intervencija u javnom prostoru. Uvrštenje u ovu publikaciju potvrđuje važnost autorskog pristupa koji spaja tipografiju, dizajn i arhitekturu u jedinstven sustav izraza — tipotekturu.

Fotografije i članci prikazani ovdje svjedoče o javnoj prisutnosti, ali i o dugogodišnjoj vjerodostojnosti rada koji istovremeno djeluje u medijima, prostoru i jeziku.

FACELIFTING ZAVRTNICE Kreativci oživili nekadašnji tvornički kompleks

Zasjeli na kran i sivilu poslovnog centra dali novi originalan izgled

IDEJA Radnici su kreativcima odmah rekli “nema šanse da to odradimo”, ali Branimir, Srđana i Damjan nisu odustajali te je namjera u isto ruho obući i ostale zgrade

Lana Kovačević/VLM
lana.kovacevic@vecernji.net

Centralni blok koji se sastoji od četiri glavne zgrade poslovnog centra Zavrtnica ima novo ruho. Nekadašnje sivilo zamijenjeno je crno-bijelim izdanjem, a za moderan facelifting starog tvorničkog kompleksa odgovorna je ekipa iz Brigade, jedne od agencija iz grupe Bruketa&Žinić OM.

– Krenuli smo od naše, ujedno i zgrade uprave, a uskoro su i ostali susjedni objekti dobili novo ruho. Kaže se da čovjek najprije treba očistiti vlastito dvorište i naš se time vodila i ekipa iz Brigade – objasnio je arhitekt Damjan Geber. Ideju, priznaje, nije bilo lako provesti u djelo.

– Nema šanse – odmah su bili od “zanjtjevnih radova” koje gradili sami radnici.

– Četiri smo dana visjeli na ranu i po zgradama iscrtavali konture kako bismo mogli dokazali da se sve može. Nije bilo lako, svakim jačim vjetrom razmišljali da odustanemo, ali ipak se isplatilo – kaže Geber, koji je konture iscrtavao sa Srđanom Alač i dizajnerom Branimirom Sabljićem, pred kojeg je izazov i postavljen.

Zidove su, objašnjavaju, bojili ručno, izmjerili su cijelu zgradu, isprintali nacrte i popeli se na kran.

Crno-bijelu kombinaciju izabrali su upravo zbog heterogenosti Zavrtnice.

– Mi smo korištenjem neutralnih boja na centralnom bloku unutar kompleksa htjeli umiriti tu cjelinu i dati joj svojevrsno sidro koje povezuje sve okolne zgrade – kaže Geber. Projekt je uspio pa se već razmišlja da se cijeli kompleks Zavrtnice uredi na sličan način. No hoće li se to dogoditi te kad će započeti novo bojenje, nije želio otkriti.

RAD Za ideju je trebalo tjedan dana, a za provedbu tri tjedna

Nije bilo lako jer gore na kranu, sa svakim jačim vjetrom, mislili smo odustati. Ipak se isplatilo

DAMJAN GEBER
arhitekt

Tek je na ulaz u fitness ubačeno malo boje P. GLEBOV/PIXSELL

46. Nekretnine Jutarnjilist

UPOZNAJTE PRVAKE T

Naša misija je arhitekturu pr

Mini intervju sa Sašom Galić Soldo, Branimirom Sabljićem, Krešimirom Stanićem i Mislavom Kovačecem, timom iz tvrtke Typotecture

Objekt_10_interior
Interijer poslovne zgrade Objekt 10 na Zavrtnici 17
Kreativni direktor: **Branimir Sabljić (typotecture.net)**
Dizajner: **Krešimir Stanić (typotecture.net)**
Klijent: **B.M.V. inžinjering**
Godina: **2011.**

● IVA NOVAK
● GORAN MEHKEK/CROPIX

Oni vjeruju u inspirativnu moć umjetnosti i žele upoznati cijeli svijet sa novim likovnim stilom.I zato su se pronašli. I okupili. Branimir Sabljić (kreativni direktor), Saša Galić Soldo (voditeljica ključnih kupaca), Krešimir Stanić (dizajner) i Mislav Kovačec (IT) tim su koji stoji iza tvrtke u osnivanju – Typotecture. I pazite sad ovo: oni nisu samo prvi u Hrvatskoj koji pružaju usluge tipotekturalnih rješenja nego su među prvima i u svijetu. Barem tako kaže Google. :-)

S timom iz Typotecture popričali smo o njihovoj primamoj djelatnosti.

● Čime se vi zapravo bavite?
Radimo idejna i izvedbena rješenja interijera i eksterijera tipotekturom. Tipotektura je spoj tipografije (slova) i arhitekture na čemu se tipografija aplicira. Primjena tipotekture je široka, od fasada velikih tvorničkih i poslovnih centara, noćih klubova, scenografija do malih i velikih površina interijera. Tipotektura je primjenjiva na zidove, podove, stropove, namještaj, vrata i prozore. Također je primjenjiva na sve materijale. U našim izvedbenim rješenjima koristimo boju i nalijepnice, što produkciju razdaviti svakog zaposlenika i klijenta te agencije i postići da prvi dojam pri ulasku u agenciju bude pozitivan. Možemo prenijeti na zidove bilo koju poruku koju klijent želi reći svojim zaposlenicima i klijentima.

● Što sve podrazumijevaju vizualni efekti za neki prostor?
Vizualni efekti dobivaju se velikim slovima i brojkama koje ne poštuju zadane arhitektonske okvire već bezkompromisno prelaze preko prostora. Na taj način stvaramo iluziju koja arhitekturu prostora čini posve drugačijom.

● Kažete da praznim zidovima omogućujete da pričaju?
Osim što tipotektura stvara iluziju novog prostora, ona ima mogućnost prostor označiti, tj. signalizirati. Npr. ako je posao dizajn interijera neke marketinške agencije koja ima ulazni lobby u sve prostorije, onda zidove oslikavamo riječima pozdrava poput Hello, Hola i Bok te njihovim dimenzijama i kompozicijom učinimo prvu sobu zabavnom, jer je njezina svrha po-

Tipotektura je primjenjiva na zidove, podove, stropove, namještaj, vrata i prozore

da čini iznimno jeftinom.

● Po čemu se razlikuju grafiti od onog što vi radite?
Postoji elementarna razlika između tipotekture i grafita. Grafiti su zasebne likovne jedinice koje ne poštuju arhitekturu na koju se apliciraju, dok tipotektura tu arhitekturu obogaćuje formom, proporcijama i signalizacijskom vrijednosti. Možemo slobodno reći da je tipotektura friendly prema arhitekturi, što grafiti nikad nisu. Također je važno naglasiti da tipotektura ponuže u kreiranju i jačanju koorporativnog identiteta.

● Tko su vaši klijenti?
Naši klijenti su svi koje žele imati minimalne troškove i maksimalni efekt u oblikovanju svojih radnih i drugih prostora.

● Koliko vam treba vremena za uređivanje prostora i o čemu ovisi cijena?
Za jedno idejno rješenje potrebna su otprilike dva tjedna, a za izvođenje radova od tjedan do mjesec dana. Cijena ovisi o složenosti prostora, vrsti korištenih materijala te o tome radi li se o eksterijeru ili interijeru. ●

Jutarnjilist ARHITEKTURA www.jutarnjinekretnine.com Nekretnine 47.

POTEKTURE U HRVATSKOJ, ALI I U SVIJETU...

STVARATI ILUZIJU koja prostora čini posve drukčijom

The Red House - Crvena kuća
Dizajn interijera marketinške agencije Pokobar
Kreativni direktor: **Branimir Sabljić (typotecture.net)**
Klijent: **B.M.V. inžinjering**
Godina: **2011.**

Croatian_lottery
Projekt napravljen u suradnji s firmom Brigada
Dizajn interijera marketinškog odjela Hrvatske lutrije
Kreativni direktor: **Branimir Sabljić (typotecture.net)**
Dizajner: **Krešimir Stanić (typotecture.net)**
Arhitekt: **Damjan Geber (brigada)**
Klijent: **Hrvatska lutrija**
Godina: **2011.**

Pokobar's interior design
Dizajn interijera marketinške agencije Pokobar
Kreativni direktor: **Branimir Sabljić (typotecture.net)**
Klijent: **Pokobar d.o.o.**
Godina: **2008.**

Ono što mi radimo je friendly prema arhitekturi, a grafiti to nikada nisu

TYPOWEAR (2025)

Tipotektura kao tekstilna izjava

Typowear je aktualna faza rada u kojoj se tipotektura spušta s zida na tijelo — u formu nosive izjave. Iako koristi alate modne produkcije, riječ je o nastavku prostorno-tipografskog razmišljanja: tekstil postaje nova površina, a odjeća — nova arhitektura za poruku.

U duhu prethodnih faza, i ovdje se koristi tipografija kao struktura značenja, ali umjesto dekorativnosti ili slogana, kompozicije u Typowearu često skrivaju, brišu, ili fragmentiraju poruku. To su dizajnirani slojevi šutnje, gdje gledatelj ne zna odmah što vidi, ali osjeća da nešto nije slučajno.

Ovaj rad nije "modni brend", iako koristi brendovsku formu. On je platforma za izražavanje tihe, ali duboko političke pozicije: odnosa prema jeziku, etiketi, pripadanju, identitetu. Svaka kolekcija nosi u sebi kod — ne poruku. Odjeća postaje alat čitanja, ali i skrivenog govora.

Typowear se ne bavi modom kao industrijom. Bavi se društvom kao tekstom. I zato predstavlja završnu točku ovog retrospektivnog luka: od ulice do zida, od zida do prostora, od prostora do tijela — uvijek u jeziku, ali izvan forme.

2025
1. Online shop

https://www.typotecture.com

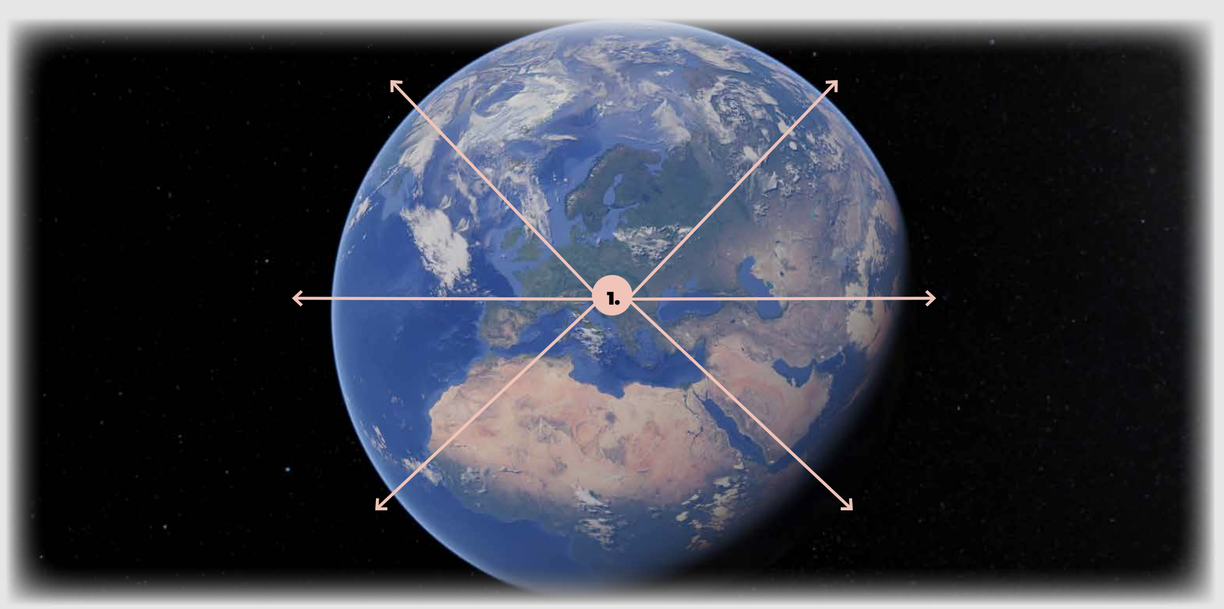

TYPOWEAR WEBSHOP (2025)

Odjeća kao vizualni iskaz. Izbor kao čin.

Typowear webshop nije klasična modna trgovina. To je platforma za izražavanje stava kroz tipografiju. Svaki komad odjeće nosi apstraktni vizualni kod koji skriva poruku, a nositelj postaje njen svjestan medij.

Kolekcije nisu tematske – one su emocionalne, reaktivne i često brutalno iskrene. Poruke poput liar, fuck the polite, get a grip ili ignored nisu provokacije radi estetike. To su mentalne oznake koje inače ne nosimo izvana. Ovdje ih se ne nosi glasno – nego sa stavom, u tišini.

Typowear je podijeljen u četiri podkolekcije:

Observational & Society Critique

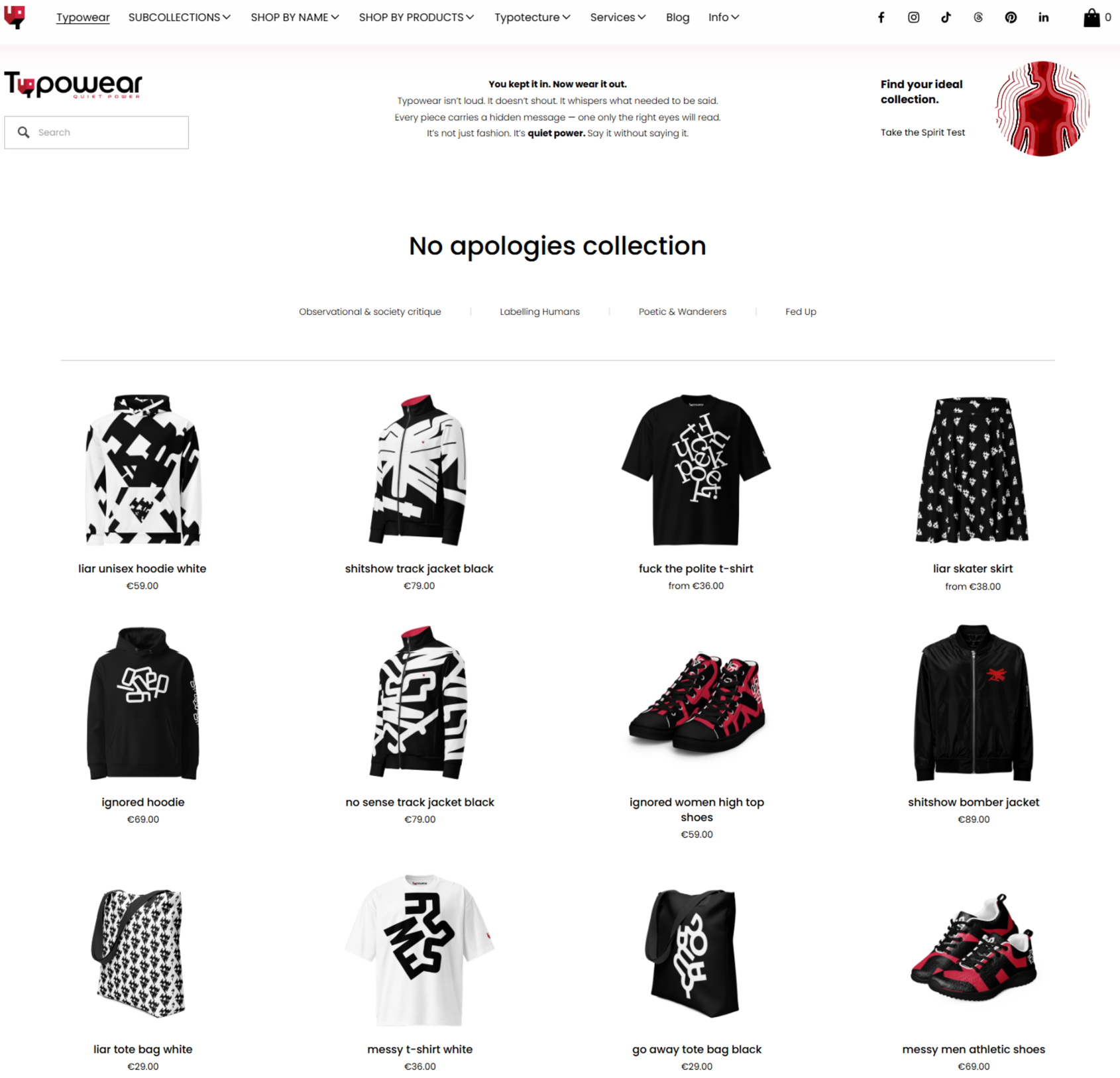
Labelling Humans

Poetic & Wanderers

Fed Up

Umjesto da nudi ono što se očekuje, webshop poziva korisnika da izabere ono što osjeća.

Typowear odjeća nije poruka. To je osobni statement – bez isprike.

Typotecture (2025)

Branimir Sabljić – typotecture.design@gmail.com